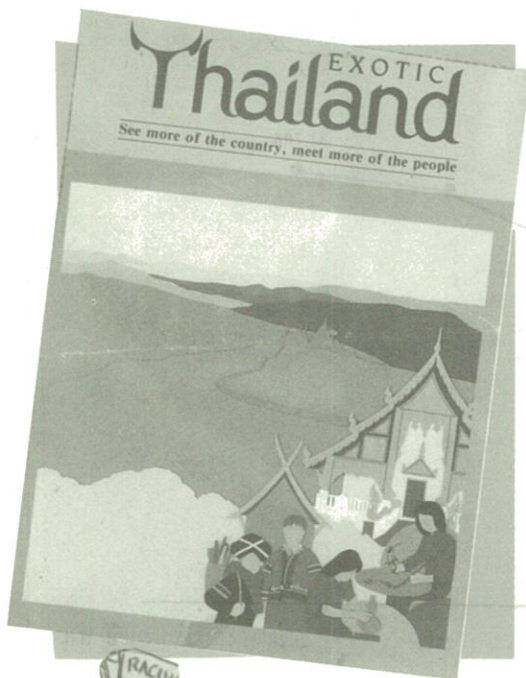
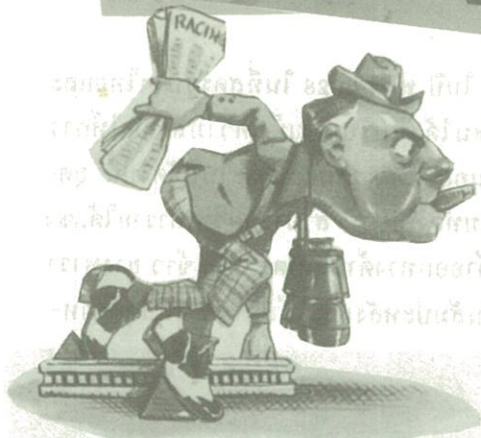

“สถานภาพ ปี 2535 ของ อุตสาหกรรม ท่องเที่ยวไทย”

พัฒนาการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย

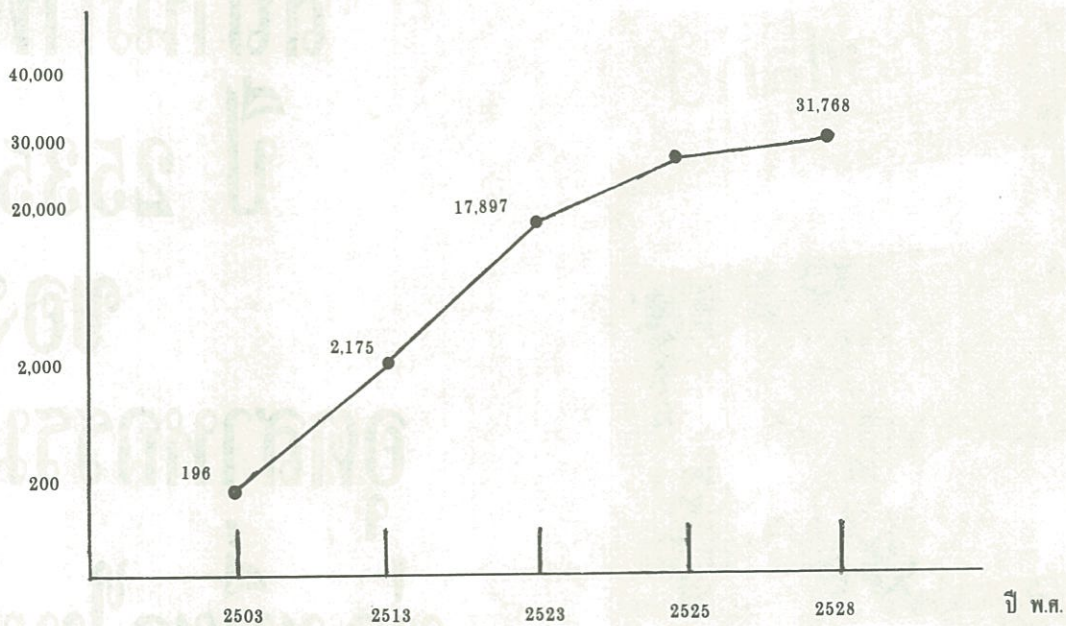
การท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมของคนเรามาานหลายศตวรรษ สำหรับในประเทศไทยได้มีการจัดรูปแบบและส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวนานาชาติได้รู้จักและท่องเที่ยว ประเทศไทยได้จัดตั้งเป็นองค์กรหนึ่งของรัฐบาล เรียกว่า “องค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย” ในปี พ.ศ. 2503 ซึ่งได้จัดเก็บข้อมูล และรวบรวมสถิติจากปีแรกที่มีนักท่องเที่ยว

*ดร.สมบัติ กาญจนกิจ

เพียง 81,340 คน ทำรายได้ 196 ล้านบาท ได้พัฒนาเป็นลำดับจนเกือบ 30 ปี การท่องเที่ยวได้พัฒนาเป็นอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในปี พ.ศ. 2529 ทำรายได้เป็นอันดับหนึ่งของประเทศ และครองความเป็นหนึ่งต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน ดังแผนภูมิที่ 1

จากแผนภูมิที่หนึ่ง จะเห็นการพัฒนารายได้จากปี พ.ศ. 2503 ทำรายได้ให้ประเทศ 196 ล้านบาท ในทศวรรษต่อมาคือ พ.ศ. 2513 เพิ่มรายได้เป็น

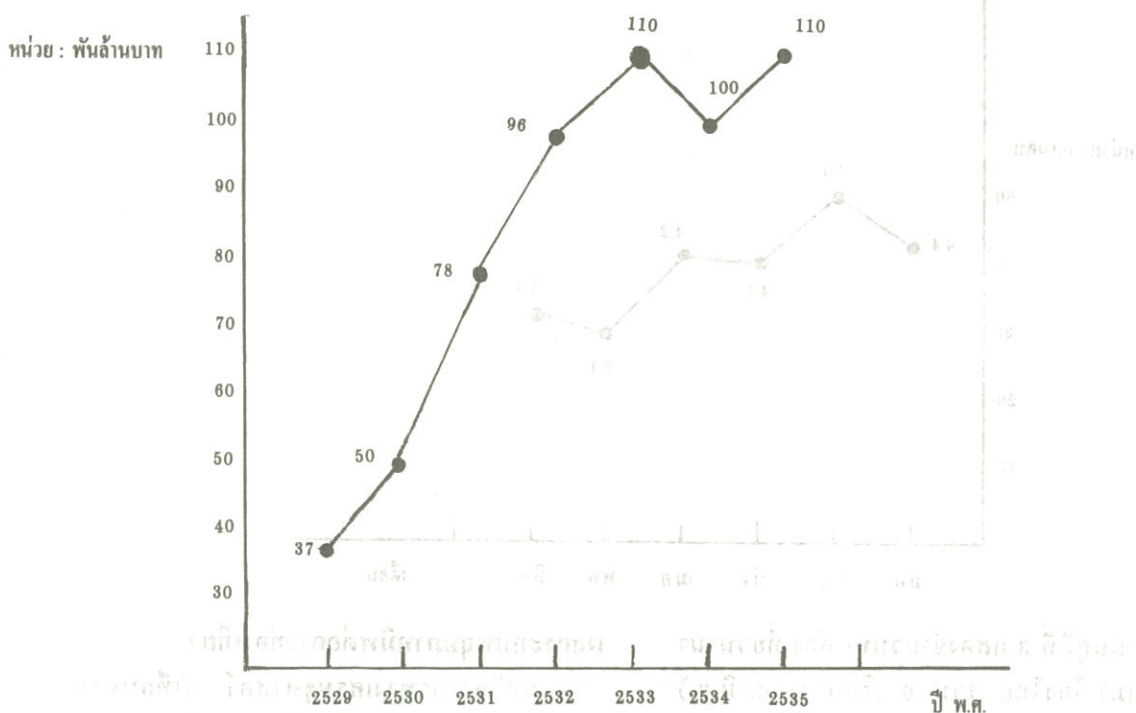
2,175 ล้านบาท และขยายตัวอย่างรวดเร็ว ในทศวรรษที่ 3 ในปี พ.ศ. 2523 สามารถทำได้ถึง 17,865 ล้านบาท ในขณะเดียวกันรายได้ทางอุตสาหกรรมท่องเที่ยวก็ได้ขยายตัวอย่างไม่หยุดยั้ง ในปี พ.ศ. 2525 สามารถสร้างรายได้ถึง 23,897 ล้านบาท และเพิ่มรายได้ให้แก่ประเทศเป็น 31,768

ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2528 ในที่สุดรัฐบาลไทยและภาคเอกชนได้ยอมรับและเห็นความสำคัญให้การสนับสนุนอย่างเต็มระบบ เพราะในปีถัดไปนี้ อุตสาหกรรมท่องเที่ยวนี้ สามารถผงาดทำได้แซงจากสินค้าออกทางด้านเกษตร เช่น ข้าว ยางพารา ดีบุก มันสำปะหลังและไม้สักขึ้นมาเป็นอุตสาหกรรม

กรรม อันดับหนึ่ง ที่ทำรายได้ให้แก่ประเทศ ดังแผนภูมิที่ 2

แผนภูมิที่ 2 แสดงรายได้ของอุตสาหกรรม

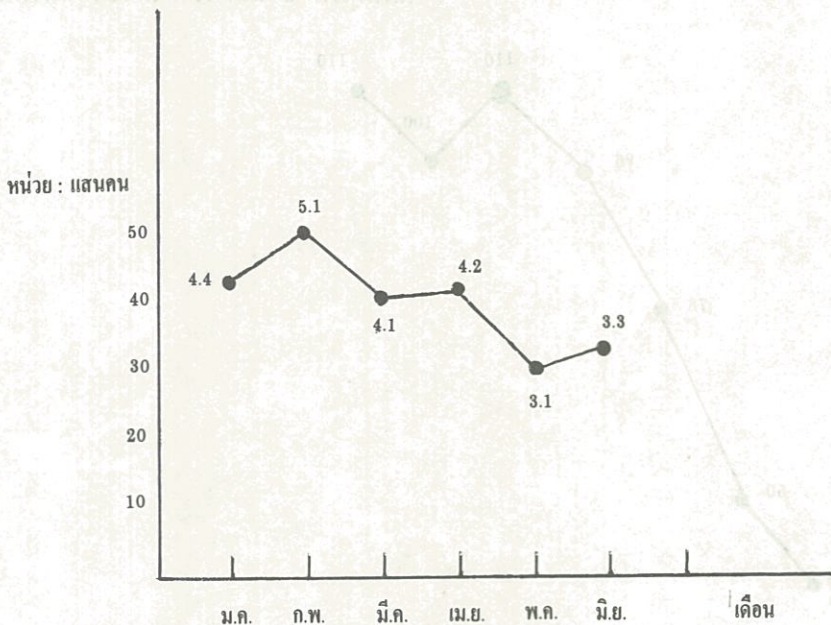

ท่องเที่ยวในปี 2529-2535 จากแผนภูมิที่ 2 จะเห็นได้ว่า รายได้ในปี 2529 นั้นสามารถทำได้ถึง 37,321 ล้านบาท ซึ่งถ้าเป็นปีท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้ขยายตัวในปี พ.ศ. 2530 เพิ่มขึ้นเป็น 50,024 ล้านบาท และ 78,857 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2531 อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ซึ่งครองความเป็นหนึ่งในการทำรายได้ สามารถทำรายได้ถึง 110,572 (หนึ่งแสนหนึ่งหมื่นล้านบาท) ในปี พ.ศ. 2533 ทั้ง ๆ ที่เป็นปีสงครามอ่าวเปอร์เซีย อย่างไรก็ตามรายได้และนักท่องเที่ยวชะลอลงในปี พ.ศ. 2534 เมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เมื่อเกิดรัฐบาล รสช. ส่งผลให้อุตสาหกรรมท่องเที่ยวลดลง คือทำรายได้เพียง 100,004 ล้านบาท มีนักท่องเที่ยวเพียง 5 ล้านคนเศษ จากที่คาดหวัง 6 ล้านคนเศษ ซึ่งแท้จริงแล้วประเทศไทยได้รับเกียรติเป็นเจ้าภาพจัดการ

ประชุมผู้ว่าการธนาคารโลก และกองทุนการเงินระหว่างประเทศ และเช่นเดียวกันในปี พ.ศ. 2535 ก็ได้เกิดเหตุการณ์เปลี่ยนแปลง ศักยภาพทางการเมืองครั้งยิ่งใหญ่ ที่จะต้องบันทึกในประวัติศาสตร์ไทยที่เรียกว่า “พฤษภาทมิฬ” ที่จะส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทยที่กำลังพัฒนาสู่ความเป็นเลิศในเอเชีย และของนานาชาติ ที่ต้องลดถอยลงไปจากความคาดหวังเดิมจะมีนักท่องเที่ยว 6.7 ล้านคน ทำรายได้ 140,000 ล้านบาท

นักท่องเที่ยวนานาชาติ ในสองไตรมาส (มกราคม-มิถุนายน) ปี พ.ศ. 2535

จากรายงานการเก็บข้อมูลของฝ่ายสถิติและวิจัย การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้รายงานนักท่องเที่ยวต่างชาติ ที่เดินทางมาท่องเที่ยวไทยในช่วง 2 ไตรมาส ดังแผนภูมิที่ 3

แผนภูมิที่ 3 แสดงจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติเข้ามาเมืองไทย รวม 6 เดือน (ม.ค.-มิ.ย.) มีจำนวน 2,443,385 คน จะเห็นได้ว่าในช่วง 4 เดือนแรก มีนักท่องเที่ยวเฉลี่ย 4.4 แสนคน ครั้นเกิดพายุภักษ์พหิม นักท่องเที่ยวลดลงเหลือ 3.1 แสนคน และในเดือนมิถุนายน นักท่องเที่ยวก็ยังคงลดลงเหลือ 3.3 แสนคน ซึ่งจะส่งผลในเวลาสิ้นไตรมาสที่ 4 คาดว่า จะมี นักท่องเที่ยวประมาณ 5 ล้านคนเศษ และจะทำได้ให้ประเทศไทยจำนวน 110,000 ล้าน (หนึ่งแสนหนึ่งหมื่นล้านบาท) ซึ่งก็เทียบเท่ารายได้เมื่อปี พ.ศ. 2533 ที่ผ่านมา ตามความคาดหมายแล้ว การพัฒนาการท่องเที่ยวต้องเพิ่มขึ้นเป็น 140,000 ล้านบาท (หนึ่งแสนสี่หมื่นล้านบาท) ซึ่งคิดในแง่ประเทศไทยขาดทุนกำไรถึง 3 หมื่นล้านบาท จากผลกระทบพายุภักษ์พหิมที่เดียว ลดลงเหลือ 110,000 ล้านบาท และนักท่องเที่ยวคาดว่าจะลดลงเหลือเพียง 5 ล้านคนเศษ ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วประเทศไทยจะขาดดุลท่องเที่ยวถึง 3-4 หมื่นล้านบาท

ผลกระทบพายุภักษ์พหิมต่อการท่องเที่ยว

นักวิชาการทางเศรษฐศาสตร์ (เทียนฉาย กิระนันท์ และคณะ, 2535) ได้วิเคราะห์ผลกระทบทางเศรษฐกิจในวิกฤติการณ์ทางการเมืองนี้ส่งผลกระทบต่อทางเศรษฐกิจโดยรวมอย่างฉับพลัน และในระยะกลาง ทั้งในด้านการผลิตสินค้าและบริการทั่วไป ต้องหยุดชะงักในช่วงวิกฤติการณ์โดยสิ้นเชิง ผลกระทบทางด้านผลิตภัณฑ์ประชาชาติ (GNP) ซึ่งคาดว่าปี พ.ศ. 2535 จะปลอดความเจริญจากเดิมร้อยละ 8 ลดลงเหลือร้อยละ 7 และคาดว่าจะขาดดุลมูลค่าประมาณ 16,000-43,000 ล้านบาททีเดียว ซึ่งรวมอุตสาหกรรมต่าง ๆ และอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

สำหรับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจะได้รับผลกระทบดังนี้

1. สูญเสียรายได้ท่องเที่ยว จำนวน 1,400 ล้านบาท ทั้งนี้จากการยกเลิกกรุ๊ปทัวร์ เนื่องจากสถานการณ์ไม่ปลอดภัย
2. อัตราการเข้าพักของนักท่องเที่ยวในเดือน

พฤษภาคมโดยเฉลี่ย 40-50% หรือ 8,000-10,000 คนต่อวัน มีนักท่องเที่ยวประมาณ 15-20% หรือ 2,000-3,000 คนต่อวัน

3. สายการบินไทยลดรายได้ภายในประเทศ 1,500 ล้านบาท และขาดรายได้จากการบินระหว่างประเทศมหาศาล

4. โรงแรมและรีสอร์ทที่รับกรุ๊ปทัวร์ตามเมืองท่องเที่ยว เช่น เชียงใหม่ พัทยา ภูเก็ต เสียหายกว่า 200 ล้านบาท และสูญเสียค่าใช้จ่ายจำนวนมากที่ถูกยกเลิก

5. ศูนย์ประชุมแห่งชาติและโรงแรมทุกระดับถูกยกเลิกมากมาย

6. ประมาณการในปี 2535 จะมีนักท่องเที่ยว 6.7 ล้านคน ทำรายได้ 140,000 ล้านบาท แต่หลังวิกฤติการณ์ได้ทบทวนดูแล้วจะมีนักท่องเที่ยวประมาณ 5 ล้านคนและรายได้ลดลงเป็น 110,000 ล้านบาท ขาดดุลประมาณ 3-4 หมื่นล้านบาท

7. ประเทศไทยจะต้องใช้เวลาและใช้การส่งเสริมประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวอีกจำนวนมาก และต่อเนื่องและในปีนี้อุตสาหกรรมสิ่งทอ หรืออื่น ๆ มีแนวโน้มที่จะทำรายได้สูงกว่าอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นครั้งแรก

ภาพรวมการท่องเที่ยวปี พ.ศ. 2535 จะร้ายเสียหมด ในช่วงระยะเวลาก่อนการฉาบลวิกฤติการณ์ทางการเมือง ประเทศไทยได้รับเกียรติเป็นเจ้าภาพจัดงานมหกรรมนานาชาติ ซึ่งส่งผลการประชาสัมพันธ์ให้นานาชาติมาท่องเที่ยวในประเทศไทยได้เป็นอย่างดีถึง 3 รายการ ดังนี้

1. เจ้าภาพจัดการประชุม สภาผู้ว่าการธนาคารโลกและการประชุมกองทุนการเงินระหว่างประเทศ ในระหว่างวันที่ 15-17 ตุลาคม 2534 ณ ศูนย์การประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ ซึ่งถือว่าเป็นการประชุมระดับผู้บริหารของนักการเงิน ธนาคาร นักธุรกิจจาก 155 ประเทศ และจากการจัดประชุมครั้งนี้ นับได้ว่าประสบความสำเร็จอย่างยิ่งได้รับการ

ชมเชยจากสมาชิกและสื่อมวลชนนานาชาติ ทำให้เป็นการประชาสัมพันธ์ประเทศไทยไปทั่วโลก รวมทั้งศูนย์การประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ก็ได้รับความสนใจในการจัดการประชุมนานาชาติ

2. เจ้าภาพจัดการประกวดนางงามนานาชาติ มิสยูนิเวิร์ส ณ ศูนย์การประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ ในระหว่างปลายเมษายนและต้นพฤษภาคม 2535 ซึ่งก็ได้รับความสนใจและความร่วมมือจากภาคเอกชน และสื่อมวลชนในประเทศและต่างประเทศเป็นอย่างดี อย่างไรก็ตามในช่วงก่อนถึงวันสุดท้ายบรรยากาศทางการเมืองก็เริ่มร้อนระอุทำให้การประกวดงานนี้ได้รับการประชาสัมพันธ์ไม่ดีเท่าที่ควร

3. เจ้าภาพร่วมกับสมาชิกอาเซียนจัดแผนรณรงค์ "ปีแห่งการท่องเที่ยวอาเซียน 1992" ซึ่งก็เริ่มต้นปีก็ได้รับความสนใจเป็นอย่างดี แต่เมื่อเกิดวิกฤติการณ์นี้ นักท่องเที่ยวและผู้แทนการขายทัวร์ต่างก็เปลี่ยนใจยกเลิกการท่องเที่ยวไทยจำนวนมาก และย้ายไปกลุ่มประเทศอาเซียนอื่น ๆ รวมทั้งฮ่องกงและญี่ปุ่น

กล่าวโดยสรุป ช่วงก่อนวิกฤติการณ์พฤษภาคม ทมิฬประเทศไทยได้ส่งเสริมประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเพื่อให้เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเอเชีย แต่อย่างไรก็ตามเมื่อเกิดวิกฤติการณ์นี้ก็ส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยวแบบหลีกเลี่ยงไม่ได้ การศึกษาเปรียบเทียบนักท่องเที่ยวนานาชาติท่องเที่ยวประเทศไทย ช่วงเดือนมกราคม-มิถุนายน ปี พ.ศ. 2534 และปี พ.ศ. 2535

นักท่องเที่ยวนานาชาติในช่วงเดือนมกราคม-มิถุนายนนั้น ปี พ.ศ. 2535 มีจำนวน 2,443,385 คน เพิ่มขึ้นกว่าปี พ.ศ. 2534 จำนวน 2,397,061 คน คิดเป็น 1.93% โดยจำแนกออกเป็นนักท่องเที่ยว 7 กลุ่มภูมิภาค ดังนี้

1. กลุ่มเอเชียตะวันออก ปี 2535 มีจำนวน 1,356,451 คน คิดจาก ปี พ.ศ. 2534 เวลาเดียวกัน 5.67% ประกอบด้วยนักท่องเที่ยวจากมาเลเซีย

ญี่ปุ่น ใต้หวัน สิงคโปร์ ชองกง เกาหลีใต้ และจีน
กล่าวโดยสรุป นักท่องเที่ยวที่มีจำนวนเพิ่มขึ้น
ได้แก่ ญี่ปุ่น 21.82% เกาหลีใต้ 28.74% จีน 28.99%
นักท่องเที่ยวที่มีจำนวนลดลงได้แก่ มาเลเซีย 21.07%
ใต้หวัน 17.76% สิงคโปร์ 1.89% ชองกง 18.24%

2. กลุ่มยุโรป ปี 2535 มีจำนวน 620,985 คน
เพิ่มขึ้นจากปี 2534 จำนวน 15.29% ประกอบด้วย
ออสเตรีย เบลเยียม เดนมาร์ก ฟินแลนด์ ฝรั่งเศส
เยอรมัน อิตาลี เนเธอร์แลนด์ นอร์เวย์ สเปน สวีเดน
สหราชอาณาจักร ยุโรปตะวันออก

กล่าวโดยสรุป นักท่องเที่ยวที่มีจำนวนเพิ่มขึ้น
ได้แก่ เยอรมัน 12.12% สหราชอาณาจักร 18.58%
ฝรั่งเศส 22.12% อิตาลี 21.48% สวิตเซอร์แลนด์
9.05% เนเธอร์แลนด์ 18.52% สวีเดน 10.18%
เดนมาร์ก 14.08% นอร์เวย์ 18.27% และฟินแลนด์
ลดลง 25.81%

3. กลุ่มอเมริกา ปี พ.ศ. 2535 มีจำนวน
170,925 คน เพิ่มขึ้นจากปี 2534 จำนวน 20.24%
ประกอบด้วย อาเจนติน่า บราซิล แคนาดา เม็กซิโก
สหรัฐอเมริกา และอื่น ๆ นักท่องเที่ยวที่มีจำนวน
เพิ่มขึ้น ได้แก่ สหรัฐอเมริกา 22.08% แคนาดา
10.28% อาเจนติน่า 41% บราซิล 29.25% เม็กซิโก
50.73%

4. กลุ่มเอเชียใต้ ปี พ.ศ. 2535 มีจำนวน
135,182 คน เพิ่มจากปี 2534 จำนวน 7.37%
ประกอบด้วย บังกลาเทศ อินเดีย เนปาล ปากีสถาน
ศรีลังกา และอื่น ๆ นักท่องเที่ยวจำนวนที่เพิ่มขึ้น
ได้แก่ บังกลาเทศ 59.65% ปากีสถาน 31.08%
และจำนวนที่ลดลง คือ อินเดีย 3.44% เนปาล
50.45% ศรีลังกา 5.10%

5. กลุ่มโอเชียเนีย ปี พ.ศ. 2535 มีจำนวน
106,790 คน เพิ่มจากปี 2534 จำนวน 1.14% ได้แก่
ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์และอื่น ๆ นักท่องเที่ยว
ออสเตรเลียเพิ่มขึ้น 2.25% และประเทศอื่น ๆ เพิ่ม
14.83% ในขณะที่นักท่องเที่ยว นิวซีแลนด์ลดลง

10.78%

6. กลุ่มตะวันออกกลาง ปี พ.ศ. 2535 มี
จำนวน 36,698 คน เพิ่มขึ้นจากปี 2534 จำนวน
14.74% ประกอบด้วยอิสราเอล คูเวต ซาอุดีอาระเบีย
สหรัฐอาหรับเอมิเรต และอื่น ๆ นักท่องเที่ยวที่มีจำนวน
เพิ่มขึ้น ได้แก่ อิสราเอล 5.88% คูเวต 47.94%
ซาอุดีอาระเบีย 42.04% ส่วนประเทศที่มีนักท่องเที่ยว
ลดลงได้แก่ สหรัฐอาหรับเอมิเรต 4.69%

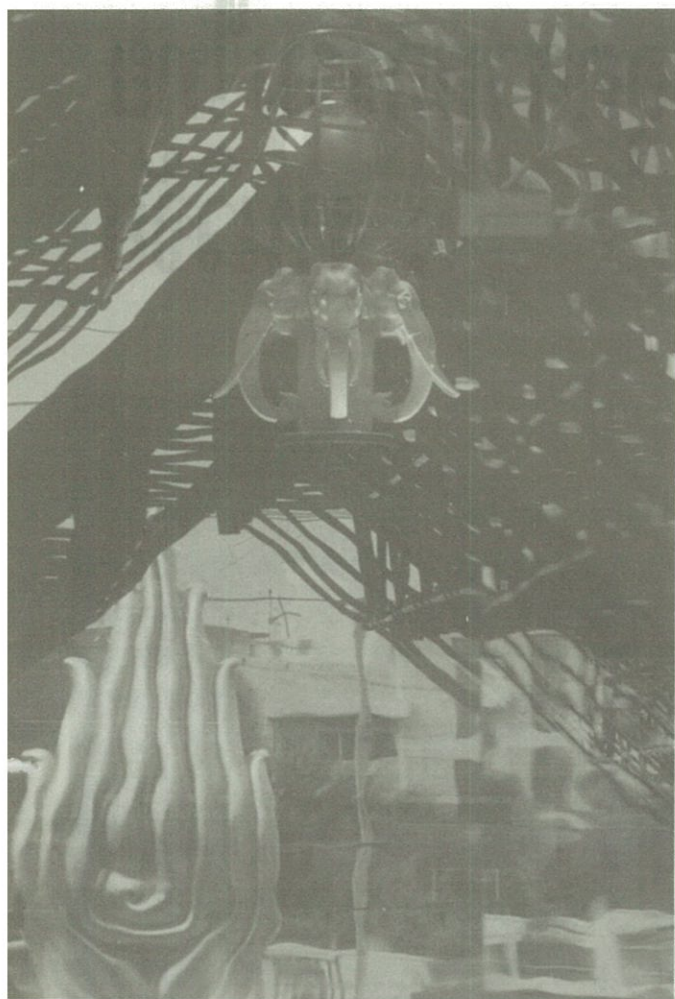
7. กลุ่มแอฟริกา ปี พ.ศ. 2535 มีจำนวน 16,354
คน เพิ่มขึ้นจากปี 2534 จำนวน 10.27% ประกอบ
ด้วย อียิปต์ แอฟริกาใต้ และอื่น ๆ นักท่องเที่ยว
ที่มีจำนวนเพิ่มขึ้น ได้แก่ อียิปต์ 26.35% แอฟริกาใต้
22.08% และอื่น ๆ 3.69%

8. จำนวนนักท่องเที่ยวจำแนกตามถิ่นที่อยู่
10 อันดับแรก คือ

1. มาเลเซีย จำนวน 358,860 ลดลง 21.07%
2. ญี่ปุ่น จำนวน 287,064 คน เพิ่มขึ้น 21.82%
3. ใต้หวัน จำนวน 191,075 ลดลง 17.76%
4. สิงคโปร์ จำนวน 148,742 ลดลง 1.89%
5. เยอรมัน จำนวน 137,769 เพิ่มขึ้น 12.12%
6. สหรัฐอเมริกา จำนวน 129,611 เพิ่มขึ้น 22.08%
7. ชองกง จำนวน 128,104 ลดลง 18.24%
8. สหราชอาณาจักร จำนวน 112,418 เพิ่มขึ้น 18.54%
9. เกาหลีใต้ จำนวน 101,432 เพิ่มขึ้น 28.74%
10. ฝรั่งเศส จำนวน 101,169 เพิ่มขึ้น 22.12%

บทสรุป

การท่องเที่ยวของประเทศไทยได้เริ่มต้นอย่างเป็นระบบในด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวเมื่อ พ.ศ. 2503 เรียกว่า “องค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย” และในเวลา 3 ทศวรรษ ราชการได้การท่องเที่ยวของประเทศไทยขึ้นเป็นอันดับที่หนึ่งและสูงอย่างเป็นประวัติการณ์ กล่าวคือ ในปี 2533 ราชการได้ถึงหนึ่งแสนหนึ่งหมื่นบาท และมีแนวโน้มที่จะขยายตัวต่อไปอย่างไม่หยุดยั้ง อย่างไรก็ตาม วิทยาการและเสถียรภาพทางการเมืองและการปกครอง

ได้ส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมนี้ ดังเช่น ปี พ.ศ. 2534 เกิดการเปลี่ยนแปลงรัฐบาล รสช. และใน กลางปี 2535 เกิดวิกฤติการณ์ “พฤษภาทมิฬ” ทำให้อุตสาหกรรมท่องเที่ยวต้องหยุดชะงัก ชะลอ การขยายตัว และขาดรายได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ถึง 3-4 หมื่นล้านบาททีเดียว ซึ่งจะส่งผลกระทบ กระทบและระยะยาว ดังนั้นชาวไทยทุกคน ทั้ง ภาครัฐ ภาคเอกชน ธุรกิจจึงต้องหันหน้าเข้าหา กันร่วมมือกัน ช่วยกันพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะ อย่างยิ่งทรัพยากรท่องเที่ยว จุดดึงดูดความสนใจ นักท่องเที่ยว การจัดสาธารณูปโภค เช่น ระบบ สื่อสาร น้ำประปา ไฟฟ้า ถนนหนทาง การคมนาคม ขนส่ง และการสื่อสารประชาสัมพันธ์ ซึ่งทางภาครัฐ ต้องกล้าลงทุน ชี้นำสนับสนุนภาคเอกชนเพื่อก่อ ให้เกิดการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแบบครบ วงจร ทั้งนี้เพื่อมุ่งหวังให้อุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย กลับมาครองความเป็นหนึ่งต่อไป และจัดให้เป็น ศูนย์กลางการท่องเที่ยวของเอเชียและของนานาชาติ ในอนาคตอันใกล้ ■■

บรรณานุกรม

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. สถิตินักท่องเที่ยวระหว่างประเทศจากตลาดท่องเที่ยวไทย กรุงเทพมหานคร : กองสถิติ และวิจัยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2535.

เทียนฉาย กีระนันท์ และคนอื่น ๆ. “ผลกระทบทางเศรษฐกิจจากวิกฤติการณ์ทางการเมือง” สารสภาคณาจารย์ 21, 4, มิถุนายน 2535 หน้า 14-25.

สมบัติ กาญจนกิจ. “กลุ่มนักท่องเที่ยวอเมริกาเหนือ : เป้าหมายของการรณรงค์เพื่อเร่งขยายตลาดท่องเที่ยวไทย” ธุรกิจท่องเที่ยว 4, 3, สิงหาคม 2534 หน้า 73-79.

“แนวโน้มการท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวนานาชาติ” ธุรกิจท่องเที่ยว 4, 2, กรกฎาคม 2534 หน้า 55-60.

Tourism Authority of Thailand. International tourist arrivals to Thailand from January - September 1992.

Bangkok : Statistics and Research Division Tourism Authority of Thailand, 1992.